

Engelse klei vormt basis enige Nederlandse grastoernooi

V.l.nr. Chris Voets, Eddy Hubers, Marinus van Lokven en Gert van Veller

Tennis wordt al heel veel jaren gedomineerd door gravel en hardcourt. Ooit is dat wel eens anders geweest. We kennen allemaal die oude negentiende eeuwse plaatjes van chique dames in lange witte rokken. In die tijd was tennis nog een echte grassport. In tennis zijn natuurlijk nog een paar beroemde toernooien, die nog steeds op gras worden gespeeld. Het meest beroemde tennistoernooi van de wereld “Wimbledon” is daar een goed voorbeeld van. Maar ons eigen Rosmalen maakt de laatste jaren ook een interessante opmars. Nederlands enige grastennistoernooi in Rosmalen is meer dan 15 jaar geleden gestart toen directeur Lips van het Autotron de gelegenheid kreeg om een aantal grasbanen op zijn terrein neer te leggen. Op deze banen werd in 1989 een demonstratie toernooi gehouden. In 1990 werd een ATP tennistoernooi georganiseerd. Sinds 1996 wordt in dezelfde toernooiweek ook een WTA damestoernooi gehouden. Rosmalen is daarmee het enige toernooi in de wereld waar in één week een WTA dames en een ATP heren toernooi wordt georganiseerd. In 2005 zal het toernooi worden gesponsord door Ordina. Ik praat over het onderhoud van deze bijzondere grasbanen met Marinus van Lokven van de firma van Lokven en verder met Eddy Hubers en Gert van Veller van de Firma Agterberg. Van graszaadleverancier Barenbrug is Chris Voets aangesproken.

Auteur: Hein van Iersel

3 vloeren

In Rosmalen wordt al 15 jaar op gras gespeeld maar door de jaren heen zijn er veel verschillende types ondergrond gebruikt. De oorspronkelijke opbouw bestond uit een opbouw van puur zand. Deze opbouw is indertijd geadviseerd door Grontmij en bestond uit een oplaag van 80 cm puur zand afgedekt met een laagje van 5 cm teelaarde. Deze oorspronkelijke banen waren bezood met een graszode van roodzwenkgras, struisgras, veldbeemd en Engels raaigras. Om de banen harder (dus sneller) te maken is door het toenmalige NOC*NSF (afdeling sportaccommodaties), nu het ISA, geadviseerd om de banen te versterken met het product Fibreturf van Agterberg b.v. Dit zijn banen met een vergelijkbare toplaag van bijna 100% zand. Het verschil is dat in de toplaag, 15 cm kleine kunst-

stofvezels zijn gemengd. Het effect hiervan is extra stabiliteit en een sterk verbeterd waterdoorlatend vermogen.

Wimbledon is de standaard

Puur speltechnisch voldoen beide hierboven beschreven banen prima. Zolang er op een goed aangelegde zand-grasbaan maar voldoende gras staat is de stabiliteit volgens Gert van Veller van Agterberg uitstekend. Het wordt anders als er open plekken in de mat vallen, dan heeft de baan de neiging om instabiel te worden. In het verleden is dat echter bijna nooit een probleem geweest, omdat de banen de kortstondige belasting van enkele weken in het algemeen goed konden doorstaan. Maar in de tenniswereld is Wimbledon de maatstaf voor grastennis! De laatste jaren heeft Rosmalen zich steeds meer

De kleibanen worden doorgezaaid met een mengsel van 100 % fijnbladig Engels raaigras met soorten die vooral in de zodenteelt worden gebruikt.

Deze kale plekjes op het center court moeten nog voor het Open met graszaad en veel geduld ingroeien.

ontwikkeld tot het voorbereidingstoernooi voor Wimbledon. Dit betekent dat Rosmalen zich meer zal moeten conformeren aan de specifiek Engelse manier van prepareren. Daarom is in 2003 besloten om bij wijze van proef een kleibaan aan te leggen. In samenspraak met de groundsman van Wimbledon zijn toen een aantal big bags met Engelse klei ingescheept waarmee een baan is opgebouwd. Deze klei lag klaar om gebruikt te worden voor een renovatie op het Wimbledon terrein, maar kan dankzij de goede relatie van organisator Libema Events ingezet worden bij Rosmalen. De klei wordt op een zeer speciale manier geprepareerd voordat hij kan worden toegepast. Eerst wordt ruwe klei gedolven. Deze wordt vervolgens geforceerd gedroogd (bijna gebakken) en daarna gemalen en uitgezeefd. De klei wordt geleverd in twee

*Marinus van Lokven(l) en
Gert van Veller*

gradaties. Een kwaliteit voor de onderlaag van 7,5 cm en een extra fijn uitgezeefde gradatie voor de 2,5 cm dikke toplaag. Volgens Hubers van Agterberg lijkt het ruwe materiaal op het moment dat het uit de big bags komt nog het meest op stukadoorsgips.

1200 kilo wals

Omdat in Nederland geen praktische kennis aanwezig was om de eerste Rosmalense kleibaan aan te leggen werd een Engels bedrijf gecontracteerd om de klus te klaren. De mensen van Agterberg werden ingeschakeld om hand en spandiensten te verlenen tijdens de aanleg. Deze baan is in augustus 2003 ingezaaid. Het mengsel is indertijd geleverd door de Engelse aannemers dus de exacte mengselsamenstelling is niet bekend. Gegokt wordt op een mengsel met hoofdzakelijk Engels raaigras en een circa

Chris Voets, Barenbrug

5 % roodzwenkgras. Dit roodzwenk bergt natuurlijk het nadeel van viltvorming in zich. Anderzijds is het volgens grasspecialist Chris Voets ook belangrijk dat er een beetje zode gevormd wordt. Inmiddels wordt er gebruik gemaakt van een mengsel bestaand uit 100% Engels raaigras met rassen die uitstekend geschikt zijn tegen kort maaien.

5 jaar rijpen

Anders dan op Wimbledon de gewoonte is, is al meteen in 2004 gestart met spelen op de nieuwe klei-grasbaan. Volgens Gert van Veller gaan de Engelse groundsman er van uit dat het 5 jaar duurt voordat een baan helemaal perfect glad is. Daarom wordt deze het eerste jaar ook niet bespeeld. De kwaliteit is dan nog niet optimaal. Om de kwaliteit en dus vlakheid van de baan optimaal te krijgen zijn er een aantal instrumenten. Het belangrijke is eigenlijk heel veel walsen en regelmatig 'dressen' en afrijden met de voorgedroogde klei. In de periode direct voorafgaand aan het spel is het daarnaast ook zaak om de baan heel droog te houden. Op een te natte baan leidt bewerking heel snel tot insporing.

Eddy Hubers speelt overigens vaak met het vochtgehalte van de toplaag. Door een cover over de baan heen te trekken wordt de toplaag iets vochtig en zacht door optrekkend vocht uit de onderlaag. Soms wordt de cover daarom over de baan getrokken als voorbereiding op een bewerking met de wals.

Do-It-Yourself

In 2004 werd voor het eerst gespeeld op de nieuwe kleibaan en de reacties waren dermate positief dat meteen al is besloten om 3 extra kleibanen aan te leggen, die in 2005 voor het eerst bespeeld gaan worden. Omdat de

Tijdens het toernooi is groundsman Eddy Hubers de eerste verantwoordelijke voor de banen. Hij bepaalt of gespeeld mag worden en heeft direct contact met de vertegenwoordigers van de ATP, die de wedstrijdleiding verzorgen. Om zijn werk goed te kunnen doen heeft hij onder andere de beschikking over een weercomputer.

organisatie en de spelers enthousiast waren over het resultaat is nog tijdens het toernooi besloten om 3 extra banen aan te leggen. Nog voordat de finale was gespeeld waren er via de connecties met Wimbledon 475 big bags gedroogde klei besteld voor de nieuwe banen. En omdat Agterberg in 2003 had meegelopen bij de aanleg van de eerste kleibaan werd aan hem gevraagd deze banen aan te leggen. Deze drie banen zullen nu tijdens de 2005 editie van 13 tot en met 19 juni 2005 voor het eerst worden gebruikt. Ze zijn identiek aan de door de

Engelsen aangelegde baan. Gert van Veller: "De basis is een zandpakket, dat met de kilverbak en laser onder profiel is gezet. Daarboven kwam een eerste laag klei van 7,5 cm". Eddy Hubers: "De klei hebben wij met de laser op niveau gebracht en daarna geblokt met de rupskraan." Dat laatste is erg precair werk volgens Hubers omdat de klei heel snel een geheel wordt en veel moeilijker in profiel te zetten is als bijvoorbeeld zand. Ook de tweede kleilaag (nu van 2,5 cm) werd met de kilverbak ingebracht. Van Veller: "We hebben de kilverbak vol klei gezet en op hoogte gesteld en vervolgens gewoon uitgereden. Het eindresultaat is afgewalst met een klein formaat wegwals met een gewicht van 1200 kilo."

Dagelijks onderhoud

Zoals gezegd worden de banen uiteindelijk maar een tot twee weken gebruikt. Omdat het een grasbaan is moet het hele jaar naar die weken toegewerkt worden. Voor het dagelijkse onderhoud zoals maaien heeft Agterberg de firma Lokven in de persoon van Marinus van Lokven ingeschakeld. Hij zorgt voor de maaibeurten en het kleine onderhoud. Het maaien gebeurt met een Toro handgreenmaaier, die wordt afgestemd op 10 mm en tijdens het toernooi op 8 mm. Eddy Hubers: "Wij willen niet te snel naar beneden met de maaelhoogte omdat onze mat

nog te hol is. De mat heeft nog onvoldoende gras." Tijdens het toernooi en in de directe voorbereiding van het toernooi wordt extra mankracht ingezet. 4 tot 6 weken voor het toernooi heeft groundsman Eddy Hubers non-stop 6 mensen tot zijn beschikking. Tijdens het toernooi stijgt dat naar 50. Hubers: "In de periode voor het toernooi is het vooral belangrijk om de banen voldoende hard te houden. Dit betekent dat alle kleibanen tijdig met een cover overtrokken moeten worden. Om te zorgen dat de cover het gras niet verstikt heeft Hubers de beschikking over grote ventilatoren, die zorgen dat de cover geen direct contact met het gras maakt."

Onderhoud

De kleibanen worden bemest met traditionele snelwerkende meststoffen. Hiervoor is gekozen omdat deze meststoffen volgens Hubers beter stuurbaar zijn dan langzaam werkend. In tegenstelling tot de bemesting is de beluchting wel bijzonder. Dit gebeurt een aantal keren per jaar met de Toro Hydrojet. Dit is een machine die onder extreem hoge druk met water beluchtingkanaaltjes in de toplaag spuit. Het dagelijkse onderhoud bestaat verder uit walsen. Tijdens het toernooi wordt dagelijks gemaaid en gewalst. Om de banen 's ochtends vroeg snel te laten drogen wordt gesweept.

Het gras van het center court. Als je goed kijkt, is te zien dat de afstemming van de kooimaaiers niet helemaal 100% is. Opvallend is het grote verschil in grasmat bestand tussen de "oude" zandbanen en de kleibanen. Het aandeel straatgras in de zandbanen is boven de 50%.